

inte har studerats i det avseendet. Efter totaliteten sjöng svartmesen intensivt. Vädret hade nu förbättrats, solen sken och det hade blivit varmare.

4. Lövsångare (*Phylloscopus trochilus*).

Fig. 7 a visar sångkurvan för en lövsångare. Fågeln iakttogs i Hakarps socken i Småland strax söder om totalitetsbältets centrallinje av P. JERKEMAN.

Lövsångaren reagerade inte för den fallande skymningen. Den sjöng regelbundet ända tills totaliteten inträffade. Även under själva mörkret sjöng den. Under totalitetens första 30 sekunder hördes den två gånger. Strax efter totaliteten var sångintensiteten lika hög som förut.

En annan lövsångare gjorde i motsats till den föregående ett kortare sånguppehåll under solförmörkelsen (O. WIKSTRÖM, Tösse, Dalsland). Diagrammet fig. 7 b visar sången uppriktad i 1-minuts perioder.

Av tabell 1 framgår hur ytterligare några lövsångare förutom de båda ovan nämnda reagerade under totaliteten.

Iakttagelser på orter där förmörkelsen var partiell visar att arten sjöng även under dess maximum (L. ARKERYD, B. FORSBERG, O. HÖRNFELDT).

Lövsångaren reagerade således minst av alla iakttagna dagfåglar för solförmörkelsen. Den sjöng ända tills totaliteten började. Flera individer sjöng även under själva mörkret. Det längsta sånguppehållet varade 19 minuter.

Lövsångarens beteende under solförmörkelsen berodde sannolikt på dess karakteristiska förhållande till väderlek och ljusstyrka. KLOCKARS (1941) har visat att arten sjunger ivrigt vid mulet och grått väder med hög fuktighet och ev. enstaka regndroppar. Just detta passar väl in i solförmörkelsebilden. Den 30 juni var vädret för det mesta mulet och på vissa ställen i mellersta Sverige duggregnade det. På grund av väderleken märkte man inte så tydligt att skymningen föll under den partiella delen av förmörkelsen, utan ljusförhållandena tycktes bero på ökad molnighet. Den fallande temperaturen hade kanske också stimulerande verkan bl. a. genom att fuktigheten steg.

5. Trädgårdssångare (*Sylvia borin*).

En trädgårdssångare studerades i Skinnskattebergs socken i Västmanland (B. FORSBERG). Förmörkelsen uppgick till 97 % när den var

Fig. 7 a. Sångkurvan för en lövsångare. Denna individ från P. JERKEMAN.

Fig. 7 b. Ett lövsångare uppriktad i 1-minuts perioder. Denna individ från P. JERKEMAN.

som störst. Temperature Sangdiagram att trädgårds-

sjöng svartmesen
i det hade blivit

geln iaktogs i
tets centrallinje

gen. Den sjöng
er själva mörk-
hördes den två
hög som förut.
föregående ett
STRÖM, Tösse.
ad i 1-minuts

re förutom de

ell visar att
B. FORSBERG,

gna dagfåglar
örjade. Flera
sånguppehål-

sannolikt på
a. KLOCKARS
ett väder med
ra passar väl
mesta mulet
t. På grund
en föll under
dena tycktes
hade kanske
steg.

ken i Väst-
när den var

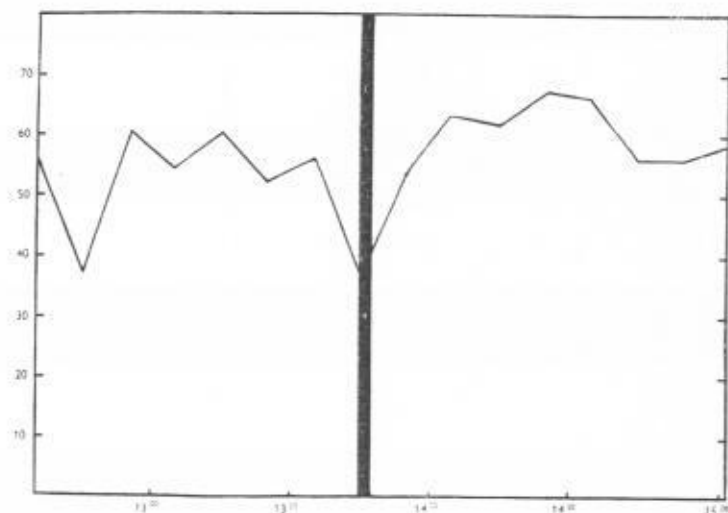

Fig. 7 a. Sångkurva för lövsångare, *Phylloscopus trochilus*, i tiominutersperioder. Denna individ sjöng några strofer även under den totala delen av förmörkelsen. Data från P. JERKEMAN. (Song of a willow-warbler. This individual uttered a few song phrases even during the total phase of the eclipse.)

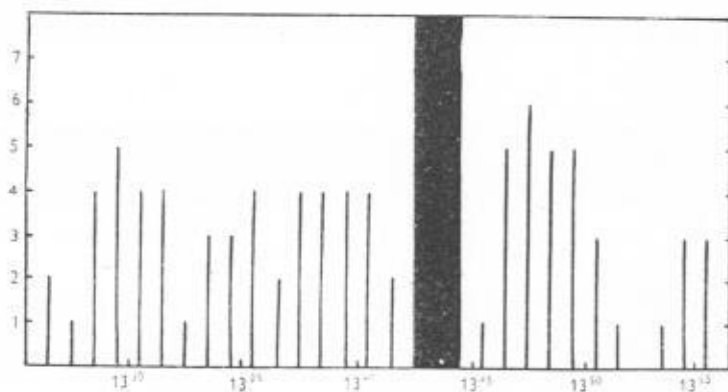

Fig. 7 b. Ett enminuts diagram över en lövsångare. Under totaliteten gjorde denna fågel ett uppehåll i sången. Data från O. WIKSTRÖM. (Song of a willow-warbler. Period: 1 min. This bird remained silent during totality.)

som störst. Vädret var mulet under större delen av förmörkelsen. Temperaturen sjönk från 19,8 till 14,8 °C. Vinden var måttlig-frisk.

Sångdiagrammet fig. 8, som är uppritat i 1-minuts perioder, visar att trädgårdssångaren sjöng intensivt mellan kl. 13,33 och kl. 13,45,

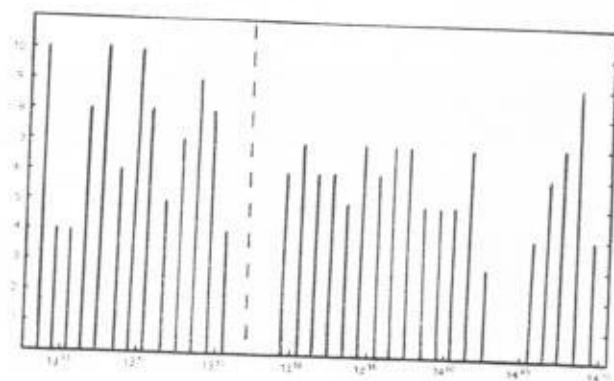

Fig. 8. Ett enminuts diagram över trädgårdssångare, *Sylvia borin*. Vid höjdpunkten av den partiella — 97 % — förmörkelsen gjorde fågeln ett fyra minuters uppehåll i sången. Data från B. FORSBERG. (Song of a garden warbler. Period: 1 min. At the height of the eclipse, which reached only 97 % in this case, the song stopped for four mins.)

d. v. s. då skymningen föll. Då förmörkelsen var som störst gjorde fågeln ett 4 minuter långt uppehåll i sången.

6. Trastar (*Turdus*).

De flesta dagsångare upphörde att sjunga under förmörkelsen. Intressant är att se hur kvälls- och nattfaglarna uppträdde. Koltrasten (*Turdus merula*) och taltrasten (*Turdus ericetorum*) är utpräglade kvällssångare, och deras reaktion under förmörkelsen var mycket karakteristisk. Koltrasten sjöng i allmänhet inte under själva mörkret men hördes länge före och efter totaliteten (tab. 1). Också utanför totalitetsområdet var den tyst när förmörkelsen var som störst (B. FORSBERG). Taltrasten däremot sjöng under hela den mörkaste delen av förmörkelsen. Den började några minuter före totaliteten och fortsatte 2–15 minuter efter det ljuset återvänt.

Taltrastens förhållande till solförmörkelsen framgår bäst av fig. 9. Diagrammet visar en heldygnsobservation över en fågel i trakten av Nässjö (egna iakttagelser). Taltrasten sjöng intensivt på morgonen och kvällen den 30 juni men på dagen var den tyst. Då totaliteten inträffade sjöng den emellertid ca 35 minuter.

7. Nattskärra (*Caprimulgus europaeus*).

Särskild uppmärksamhet hade ägnats åt nattskärran. Flera iakttagelser visar att den blev aktiv under totaliteten och började spinna. B. GUNTHER, Borås, skriver:

Fig. 9. En Egena data. son

Fig. 10. Sån två kon från under likarta SON och KAP at Ottenby fr

vassen, tvekade litet när de passerade övernattningsplatsen, men fortsatte därefter in i skogen vid stranden. Under resten av förmörkelsen var allt tyst och tillå. Några sekunder efter totaliteten lyfte en ensam stare ur vassen. När den kom dit kunde inte avgöras. — På kvällen samma dag kom stararna i vanlig ordning.

3. Gråsparv (*Passer domesticus*).

En iakttagelse över en flock gråsparvar gjordes i Hällefors i Västmanland (förmörkelsen 98 %). A. OLSSON, Hällefors, skriver:

«Utänför och över kontorsfönstren, där jag har mitt arbete, finns en balkong, vilken är överväxt med vildvin. Även på undersidan av balkongen är detta självklättrande vildvin fastväxt, och denna plats har sedan många år tillbaka varit nattplats för en hel del gråsparvar. De kommer regelbundet i skymningen, flyger in under balkongen och sätter sig på vildvinets grenar. På morgonen är de redan borta när jag kommer till kontoret och under dagen syns de mycket sällan.

Jag passade nu på tillfället att under solförmörkelsen iaktta sparvarna. Kl. 13.40 kom den första sparven och flög in i grenverket och under de närmast följande fem minuterna till kl. 13.45 kom den ena sparven efter den andra och flög in på sina vanliga nattplatser, där de satte sig till ro på grenarna under balkongen. Jag tror att de flesta av de vanliga nattgästerna var samlade där under en tid av c:a 20 minuter, eller till dess förmörkelsen började lätta, då sparvarna åter flög ut ur grenverket och försvann. Kl. 14.10 kunde ingen enda sparv upptäckas vara kvar. — Under tiden sparvarna satt på sina platser var de alla tysta.»

4. Tornsvala (*Apus apus*).

Några iakttagelser över tornsvalor gjordes under förmörkelsen. Över sjön Nifsarpen strax söder om Eksjö försvann alla tornsvalor när totaliteten började (C. LEWENHAUPT). Vid Ottenby fågelstation kretsade en flock tornsvalor kring den höga fyren när skymningen inträffade, och strax efter förmörkelsens maximum (99,6 %) slog de sig ned där. Vid Asbysand observerades en tornsvala uppsöka sin boplatz ehuru den flög in först efter totaliteten (B. RÖNNING). Vid Figeholm sågs den första tornsvalan efter totaliteten kl. 13.54, den första hussvalan 13.53; först 2 min. senare voro de dock allmänt uteligen (A. ORVELIUS). Totaliteten inföll här 13.48—13.50.

5. Vadare (*Haematopus* m. fl.).

En iakttagelse av mera allmänt intresse meddelas av G. GUSTAFSSON, Uppsala:

«Iakttagelserna är gjorda vid en långgrund havsvik på Vallda Sandö på Onsala-landet i Halland. Solen var mest förmörkad kl. 13.44 (99 %). På strandlängan häckade